

Deutsch-deutsch-polnisch

Młodzież z Kassel, Eisenach i Krakowa podczas
wspólnych poszukiwań w Hesji Północnej i Turyngii

Niemiecko-niemiecko-polskie spotkanie

Jugendliche aus Kassel, Eisenach und Krakau
auf gemeinsamer Erkundung in Nordhessen
und Thüringen

C01 - 00018

Diese Broschüre dokumentiert das deutsch-deutsch-polnische Erkundungsprojekt "Neues Zusammenleben in Mitteleuropa", das vom 21. - 29. April 1990 im Jugendhof Dörnberg (Jugendbildungsstätte des Landes Hessen) stattgefunden hat. Mitgearbeitet haben 16-18jährige Jugendliche aus Kassel (Hessen), Eisenach (Thüringen/DDR) und Krakau (Polen), die auch diesen Bericht verfaßt und gestaltet haben.

Die Erkundungen wurden mit Fahrrädern und Kleinbussen sowohl im Raum Kassel als auch in Thüringen in vier parallel laufenden hessisch-thüringisch-polnischen Arbeitsgruppen durchgeführt:

1. Beobachtungen im hessisch-thüringischen Grenzgebiet
2. Ausländer in Ost und West (Türken in Kassel - Mosambikaner in Eisenach)
3. Deutsche und Polen (Deutsch-polnische Beziehungen, Aussiedler, polnische Gastarbeiter)
4. Wohnen und Ökologie

Die Kapiteleinteilung dieser Broschüre entspricht den vier genannten Arbeitsgruppen.

An diesem Seminar haben teilgenommen / W seminarium brali udział:
aus Polen / z Polski:

Iwona Borańska, Mikołaj Blajda, Agnieszka Borowska, Mirosława Bubka, Agnieszka Flammer, Teresa Jajacka, Agnieszka Kubicka, Anna Łopata, Małgorzata Madej, Tomasz Niecikowski, Marzena Nowielecka, Wojciech Piątkowski, Jarosław Pietrzak, Joanna Roszak, Anna Salamaga, Agnieszka Sapińska, Renata Skłodanowska, Marcin Skwarzec, Sonia Szczepańska, Renata Zaprzelska aus Thüringen / z Turynгии:

Angela Brestrich, Andrea Dienus, Christiane Dietrich, Andrea Drobe, Tabea Grabe, Cornelia Gutzer, Michael Helbing, Holger Lorenz, Ulrike Mosig, Katy Stephani aus Hessen / z Hesji:

Meike Büttner, Viola Ganser, Matthias Hieber, Henriett Horvath, Christina Kubetzek, Christiane Lerch, Wieland Moser, Gernot Rönz, Henning Völksen, Nils Weber, Regelindis Wroblowski

Pädagogisches Leitungsteam / Kierownictwo Pedagogiczne: Christian Balcke, Rainer Behrendt, Zenobiusz Hil, Michael Kelbling, Jadwiga Kuniczuk, Anna Labe, Andrzej Lipski, Axel Schneider, Thorsten Zeige (Praktikant)

Reinschrift der Manuskripte / Pisanie manuskryptów na czysto:

Carolo Jagersma, Angela Eubel, Tomasz Podskarbi-Werner, Małgorzata Podskarbi, Renata Zaprzelska

Herstellung der gerasterten Fotos / Produkcja zdjęć siatkowanych: Peter Kunold

Titelbild / Karcie tytułowej: Christian Balcke

Veranstalter / Organizator:

Jugendhof Dörnberg, Jugendbildungsstätte des Landes Hessen, D-3501 Zierenberg bei Kassel, Tel.: 05606/8780
XV Liceum Ogólnokształcące im. Marii Curie-Skłodowskiej, Al. Dygasińskiego 15, PL-30-820 Kraków, Tel.: 55-17-15

Herausgeber / Edytor: Michael Kelbling, Jugendhof Dörnberg

© 1990, D-3501 Zierenberg bei Kassel

Niniejsza broszura jest świadectwem niemiecko-niemiecko-polskiego projektu rozpoznawczego "Nowe współzycie w Europie Srodkowej", które odbyło się w dniach od 21 do 29 kwietnia 1990 na Dörnbergu w Ośrodku Kształcenia Młodzieży Kraju Hesje. Współpracowała młodzież z Kassel (Hesja), Eisenach (Turynгия/NRD) i z Krakowa (Polska), która jest autorem niniejszej broszury.

Wycieczki rozpoznawcze przeprowadzone zostały rowerami i mikrobusami zarówno w okolicach Kassel, jak i w Turynгии, w czterech jednocześnie pracujących grupach hesyjsko-turyngijsko-polskich:

1. Obserwacje w hesyjsko-turyngijskim obszarze przygranicznym
2. Obcokrajowcy na Wschodzie i na Zachodzie (Turcy w Kassel, Mozambikańcy w Eisenach)
3. Niemcy i Polacy (Stosunki niemiecko-polskie, przesiedleńcy, tzw. polscy "gastarbeiterzy")
4. Mieszkanie i ekologia

Podział rozdziałów niniejszej broszury odpowiada tematowi pracy czterech pomkniętych grup.

INHALTSVERZEICHNIS / SPIS TREŚCI

Vorwort / Słowo wstępne

	3
1. Im hessisch-thüringischen Grenzgebiet / W hesyjsko-turyngijskim obszarze przygranicznym	5
Lindewerra - abgebrochene Brücke in den Westen	6
Lindewerra - zburzony most na Zachód	7
Großensee - Leben im Schatten	8
Die Schüsse auf Wahlhausen	10
Strzał na Wahlhausen / Odetchnąć	11
Fahrt ins Atomzeitalter	12
Podróż w ere atomowa / Aufatmen	13
Wojnska Ochrony Pogranicza - jak długo jeszcze?	14
Bundesgrenzschutz - wie lange noch?	15
Point Alpha	16
Balkon z widokiem na Turynגיע	17
Bis zum Abendbrot in der DDR	18
Thüringer Balkon	19
Völkershäusen	20
5,5 auf der Richterskala	21
Völkershäusen	22
Kalibergbau im Werratal / Wydobywanie soli potasowych na obszarze Werry	23
"Płacimy dość podatków"	24
"Wir zahlen genug Steuern"	25
Eine polnische Aktion in Eschwege	26
Łapanka w Eschwege	27
Gnadenstätte im Sperrgebiet	28
Miejsce święte w zamkniętym obszarze granicznym	29
Ein Mönch hält durch	30
Menschen / Ludzie	31
Burgen vis-à-vis	32
Ruiny zamków Hanstein i Ludwigstein	33
Die Luthers in Möhra	34
Państwo Luther z Möhry	35
Leben mit der Grenze	36
Życie na granicy i z granicą	37
2. Ausländer in Ost und West / Obcokrajowcy na Wschodzie i na Zachodzie	39
Befremdet durch Fremde?	40
Zadziwiony obcymi?	41
Das Leben der Türken in Kassel	42
Fremde Welt in türkischen Moscheen	43
Obcy świat w tureckich meczetach / Moschee ohne Minarett / Meczet bez minaretów	44
Freitag ist Feiertag	45
Meczet w Kassel	46
Dzielnica Nordstadt / Brücken / Mosty	47
In der Kasseler Nordstadt	48
Familie Bulut aus der Türkei	49
Rodzina Bulut z Turcji	50
Teestube und "Zigeunersiedlung"	51
Herbaciarnia i "Osiedle Cygańskie"	52

C 01 - 00018

W poszukiwaniu sklepu z niewieloma klientami i ludźmi którzy się nie śpieszą	54
Auf der Suche nach einem Geschäft mit wenig Kundschaft und Leuten, die es nicht eilig haben	55
Obcokrajowcy na Zachodzie	56
Ausländer im Westen	57
Streifzüge durchs türkische Viertel	59
Besuch einer Schulklasse mit ausländischen Schülern	60
Beziehungen zwischen nationalen Minderheiten und Deutschen in Kassel	62
Zwei Kindertagesstätten in der Nordstadt	63
Von Maputo an die Hörsel	64
Od Maputo do Hörsel	65
Die Situation der Ausländer in der DDR / Sytuacja obcokrajowców w NRD	66
3. Deutsche und Polen / Niemcy i Polacy	67
Ein Stück Polen in Deutschland	68
Kawalek Polski w Niemczech	69
Was uns in Deutschland aufgefallen ist	70
Reflekcje i wrażenia z naszego pobytu w Niemczech	71
Polacy, czy Niemcy? - Rozmowa z przesiedleńcami	72
Polen oder Deutsche? - Gespräche mit Aussiedlern	73
Polscy pracownicy w NRD, czyli tzw. gastarбайterzy	74
Polnische Gastarbeiter in der DDR	75
Spójrzmy na siebie oczami innych!	76
Sehen wir uns einmal mit den Augen der anderen!	77
Zwyciężyła we mnie natura - rozmowa z Polakiem w Niemczech	78
Die Natur in mir hat gesiegt - Gespräch mit einem Polen in Deutschland	79
Wo kommen die Konflikte her? / Skąd konflikty?	80
4. Wohnen und Ökologie / Mieszkanie i ekologia	81
Bergab zum Biobauern / Co zwycięży? Jakość czy ilość?	82
Bei Matthias (BRD) und Conny (DDR)	83
U Matthiasa (RFN) i Conny (NRD)	84
Bei Christiane im Internat in Eisenach / U Christiane w internacie / Ein zweites Zuhause?	85
Vom Holz umgeben	86
Wasserfahrt zur Wassermühle / Wolna wycieczka do młyna wodnego	87
Wspaniale umebłowany	88
Stark möbliert	89
Problemy ochrony środowiska - Jesionowa zagroda	90
Nitrate, nein danke - Eschenhof, ja bitte	91
Podróż w przyszłość	92
Reise in die Zukunft	93
"Das außerirdische Mobil"	94
Zrodło "Sauerbrunnen"	96
Die tolle Quelle "Sauerbrunnen"	97
Zu Besuch in der Ernst-Abbe-Schule (Eisenach) / Z wizyta w Ernesta Abbe szkole (Eisenach)	98
Abbe-Schule in Eisenach / Szkoła im. E. Abbe w Eisenach	99
Die Unterschiede des Deutsch-Unterrichts an der Eisenacher Abbe-Schule und der Kasseler Waldorfschule	100
Die Christengemeinschaft in Eisenach	101
Wieczór, którego nigdy nie zapomnę	102
Tanz durch die Geschichte	103
Pressebericht über dieses Seminar	104

Vorwort

Wir sind eine Gruppe von 16- bis 18jährigen Schülerinnen und Schülern aus Krakau, Eisenach und Kassel, die sich im Jugendhof Dörnberg während eines Seminars mit der Problematik der deutsch-deutsch-polnischen Beziehungen und dem Zusammenleben in Mitteleuropa beschäftigt haben.

Dies ist ein Experiment, da es unseres Wissens erstmals möglich wurde, Jugendliche aus diesen drei Ländern zu einem gemeinsamen Seminar zusammenzubringen.

Słowo wstępne

Jesteśmy grupą 16 do 18 letnich uczniów i uczniów z Krakowa, Eisenach i Kassel, która spotkała się w schronisku młodzieżowym na górze Dörnberg (w okolicy Kassel), podczas seminarium, którego tematem były stosunki niemiecko-niemiecko-polskie i współżycie w Europie Środkowej.

Jest to eksperyment, ponieważ według naszych wiadomości poraz pierwszy zaistniała możliwość zebrania młodzieży z tych trzech krajów w celu uczestnictwa we wspólnym seminarium.

Die bevorstehende Vereinigung Deutschlands gehört zur Zeit zu einem der meistdiskutierten Ereignisse, wobei uns bewußt ist, daß in einigen Ländern, deren Beziehungen zu Deutschland belastet sind, wie zum Beispiel Polen, Bedenken und Sorgen geäußert werden.

Mit dieser Gruppenarbeit wollten wir versuchen, uns gegenseitig die Berührungspunkte zu nehmen, und zu erfahren, wie die Schüler aus diesen Ländern, aufgrund der nun veränderten politischen Lage, miteinander leben und arbeiten können.

Vorurteile, die immer dann entstehen, wenn wir Menschen beurteilen, die wir nicht kennen, sollten benannt und gemeinsam abgebaut werden.

Trotz diverser Kennenlernspiele trauten wir uns anfangs noch nicht, in einer anderen Sprache als der eigenen miteinander zu reden. Sprachbarrieren mußten erst mühsam abgebaut werden.

Durch die Aufteilung in verschiedene Interessengruppen, in denen Jugendliche aus allen drei Ländern vertreten waren, war es jedoch einfacher, miteinander ins Gespräch zu kommen. Dadurch wurden unsere Hemmungen überwunden und die Verständigung erleichtert.

Mit Fotoapparaten, Kassettenrecordern und Notizblöcken ausgestattet, unternahmen wir Erkundungen in Kassel, Eisenach sowie in verschiedenen Grenzorten, um Material für die Erstellung dieser Broschüre zu sammeln.

Durch diese Zusammenarbeit entwickelten sich zwischen uns allen - den Polen und den Deutschen aus Ost und West - viele freundschaftliche Kontakte und Verbindungen, die hoffentlich weit über das Seminar hinaus bestehen bleiben.

Stojące u progu zjednoczenie Niemiec jest obecnie najczęściej dyskutowanym wydarzeniem, przy czym zdajemy sobie sprawę z tego, iż w niektórych krajach, których stosunki z Niemcami obciążone są hipoteką wydarzeń historycznych, jak na przykład w Polsce, artykułowane są zastrzeżenia i obawy.

Poprzez pracę w grupie, chcieliśmy wzajemnie uwolnić się od strachu przed spotkaniem w cztery oczy i dowiedzieć się czy uczniowie z tych krajów, w których nastąpiły zmiany polityczne, potrafią wspólnie żyć i pracować.

Uprzedzenia powstające zawsze wtedy, gdy oceniamy ludzi nie znając ich, powinny być określone i wspólnie przezwyciężone.

Mimo wielu zabaw mających na celu zapoznanie się, mieliśmy na początku opory rozmawiać w innym języku jak tylko w ojczystym. Krok po kroku musieliśmy pokonywać bariery językowe.

Poprzez podział na różnorodne grupy zainteresowań, w których reprezentowana była młodzież ze wszystkich trzech krajów, początki kontaktów zostały ułatwione. Dzięki temu przezwyciężone zostały nasze opory, co ułatwiło porozumienie.

Wyposażeni w aparaty fotograficzne, magnetofony i notesy, podejmowaliśmy wycieczki krajoznawcze po Kassel, Eisenach i do różnych miejscowości nadgranicznych, aby zebrać materiał do naszej broszury.

Dzięki współpracy nawiązaliśmy między sobą, - Polakami i Niemcami ze Wschodu i z Zachodu, - wiele przyjaznych kontaktów, które, miejmy nadzieję, będą trwały również i po zakończeniu naszego seminarium.